

**Matej „Rarach“ Jurášek
Michal Červený**

**Prečo
som sa bil,
hajloval
a čo ma
zmenilo**

**Knihu venujem
svojmú bratovi
Matúšovi.**

Matej „Rarach“ Jurášek

Obsah

Predslov	9
Úvod	12
Výhybky	15
Bezmocnosť	20
Peter Kováčik	33
Povstaneme, budeme pochodovať	37
Vitaj medzi nami	48
Osvienčim	57
Čo treba na šéfovanie ultras	62
Neohrozený	69
Festivaly	87
Peter Kováčik II	96
Vydieračský únos	100
Koniec medzi chuligánmi	113
Medzi Martinom a Bratislavou	121
Bratislava	128
Andrea	134
Prezidentka	139
Koniec v ochranke	147
Definitívny koniec s násilím?	155
Covid a vojna	166
Výhybky	176

Úvod

V tejto knihe sme mohli dramaticky opísať, čo sa v mojej minulosti dialo – bitky, pot, sliny, blato a krvavé hánky. Namiesto toho sme sa rozhodli ponúknuť vám vhlad do môjho života, príčiny a motivácie toho, čo sa stalo. Veľmi som túžil po prijatí a našiel som ho medzi chuligánmi. Teraz už viem, že k bitkám ma neprivedla chuť biť sa, ale hnev, ktorý vo mne neustále rástol. Ak to poznáte, ak sa aj vy hneváte, dúfam, že po prečítaní môjho príbehu bitky a chuligánske skupiny vynecháte a k pochopeniu toho, odkiaľ váš hnev vychádza a čo s ním robiť, sa dopracujete ľahšie ako ja.

Do knihy som vložil svoje spomienky tak, ako si ich pamätám. Mohli sa v skutočnosti stať trochu inak, možno niekto iný by ich opísal z odlišného uhla pohľadu. Nechceli sme encyklopedicky presne zaznamenať, čo sa stalo. Niektoré osobnosti tu nevystupujú pod

vlastným menom a niektoré detaily sú upravené, pretože nechcem, aby sa v nich niekto hľadal. Tieto postavy a príbehy však boli dôležité pre porozumenie toho, akým človekom som bol a akým človekom som dnes, aj preto som ich nemohol opomenúť.

O mnohých veciach sa mi rozprávalo veľmi ťažko. Po každom rozhovore pre túto knihu som sa hanbil aj niekoľko nasledujúcich dní. Dúfam, že ňou aspoň zopár ľuďom pomôžem, aby sa v budúcnosti nemuseli hanbiť tak ako ja.

Naša spolupráca s Michalom Červeným sa začala, keď ma oslovil na rozhovor pre Denník N. Všimol si moje príspevky na sociálnej sieti, kde som naznačil, čo mám za sebou. V rozhovore som mu potom prezradil aj niektoré detaily, no stále to bolo len klzanie po povrchu.

Po rozhovore pre noviny sa mi ulavilo. Odkryl som iba tú časť seba, ktorú som chcel, aby som ukázal ľuďom, že sú medzi nami aj takí, ktorí sa dokázali vyhrabať z ťažkej minulosti. V rozhovore nebol priestor hlbšie nahliadnúť do mojej hlavy, ten prišiel až teraz s knihou.

Pri rozhovoroch sme strávili s Michalom desiatky hodín. Jeden deň sme vycestovali aj do Turca, kde sme si pozreli kulisy môjho príbehu a naobedovali sa s mojou mamou. Michal za mnou prišiel na týždeň so svojou manželkou a so synom aj na Madeiru, kam som sa medzitým presťahoval.

Často si kladiem otázku, či bolo nevyhnutné, aby som sa o svoj príbeh podelil s celou krajinou. Nie, nevyhnutné

to nebolo. Viem, že aj mnohí iní v minulosti robili chyby a dokážu žiť bez toho, aby o tom rozprávali. Alebo tak aspoň navonok vyzerajú, neviem. Môj príbeh však ukazuje, aké dôležité je pýtať sa na pocity aj tých ľudí, ktorí pôsobia, že v ich vnútri sa nič zásadné nedeje.

Samozrejme, táto kniha by nevznikla, keby som nebol extrovert. Môžem vás však ubezpečiť, že mám rád iný typ pozornosti. Zbožňujem, keď sa ľudia zabávajú na mojich vtípoch, dokážem ich rozosmiať. Ako sa môžem tešiť z toho, že rozprávam, ako som hajloval a chodil sa biť na lúky?

Ponúkam vám svoj príbeh o tom, ako som sa na niekoľko rokov dostal na šikmú plochu, hoci ma na to nič nepredurčovalo. Rodičia ma vychovali ako slušného chalanu. Práve to je na mojom príbehu zarážajúce – stať sa môže aj niekomu, kto dostal v detstve toľko lásky ako ja.

Matej „Rarach“ Jurášek

Vitaj medzi nami

Na ten moment som sa tešil už dlhé týždne a teraz mi to rodičia konečne dovolili. Vošiel som do kúpeľne s vedomím, že z nej vyjde iný človek. Z reproduktora znel playlist s interpretmi ako Skrewdriver, Orlik či Biely odpor. Stál som pred zrkadlom len v spodnej bielizni, napínal som svaly, ktoré som si vybudoval v posledných mesiacoch.

Zobral som do ruky strojček na vlasy a spravil som to – ostrihal som si vlasy. Chcel som ísť úplne dohola, no mama nesúhlasila. Nechcela mi dovoliť ani strih na krátko, no nakoniec pristala na kompromis – môžeš to spraviť, ale s nadstavcom na jeden milimeter. Nevadí, stačí.

Bez vlasov som mal pocit, že som konečne dokončil projekt, ktorý som si vytýčil – nájsť si identitu a potom aj skupinu, s ktorou ju budem mať spoločnú.

Teraz som bol spokojný, tú obrovskú energiu, ktorá ma hnala, som konečne mal kam nasmerovať.

Bolo leto 2011 a ja som si potreboval nájsť letnú brigádu, aby som si mohol dovoliť cool oblečenie, ktoré zo mňa spraví tvrďasa. Cez prestávky sme tam počúvali Orlík, čo bola česká skinheadská Oi! kapela, v ktorej bol spevákom Daniel Landa. Bola to jednoduchá manuálna práca, celý deň sme imbusovým kľúčom rozoberali CNC stroje. Aj v noci som sa budil na to, ako v ruke držím poondiaty imbusák.

Už pár mesiacov predtým som si začal písať s dievčaťom, ktoré sa mi páčilo. Moniku som prehovárал, aby išla na strednú školu tam, kde som chodil ja – na Pedagogickú a sociálnu akadémiu do Turčianskych Teplíc. Nakoniec na ňu aj nastúpila. Raz ma prišla pozrieť počas pauzy na brigáde, streli sme sa osobne po dlhšom čase. Skončilo sa to bozkávaním na schodoch.

Otúkávali sme sa, chvíľu to trvalo, kým sme sa dali dokopy. Videl som, že jej imponuje môj imidž tvrďáka s holou hlavou a čoraz väčšími svalmi. Definitívne sme spolu začali chodiť v polovici augusta, keď som aj konečne prišiel o panictvo, čo bola ďalšia vec, ktorá mi zvýšila sebavedomie. Doteraz si pamätám okolnosti – bol som strašne nahnevaný, že Liverpool v prvom kole Premier League len remizoval 1:1 na ihrisku Sunderlandu. Preto si aj doteraz viem dohľadať, kedy sa to stalo – bolo to ešte v deň toho zápasu, čiže 13. augusta 2011.

Raz ma zavolala na hokej do Martina.

Predtým som bol na hokeji len s otcom, no to som bol ešte dieťa. Sedeli sme na tribúne spolu s ďalšími ľuďmi, ktorí lúskali tekvicové jadierka, pojedali klobásy a zapíjali ich pivom, len sem-tam niečo zakričali na rozhodcu, inak boli ticho.

Vedel som, že teraz už nepôjdeme k „jadierkarom“, ale na južnú tribúnu, kde sídlia skutoční fanúšikovia – ultras. Monika viacerých z nich poznala z detstva v Martine. Keď sme dorazili, bez váhania zamierila k skupine Ultras Martin. Predstavila ma dvom chalanom, mal som pocit, že moja frajerka pozná takmer všetkých.

Zapadol som rýchlo, bol som oblečený ako oni, vyzeral som ako oni, pokriky som sa rýchlo naučil. Menšie zaváhanie prišlo v momente, keď som poplietol text jedného z antisemitských pokrikov. „Hitler junge! Hitler junge!“ kričal som.

Vedľa stojaci skín ma však veľmi rýchlo dobrosrdečne opravil a všetko bolo v poriadku. Odvtedy som vedel, že sa kričí: „Hitler Jugend! Hitler Jugend!“ Teda nie „mladý Hitler“, ale „Hitlerova mládež“.

Cez prestávku sme vybehli s chalanmi von. Bol som síce nefajčiar, ale keď všetci fajčili, zapálil som si aj ja. Nevedel som fajčiť, kašlal som a dúfal, že som to dobre zakryl.

Blížil som sa k tomu, aby som sa stal súčasťou skvelej partie chalanov, ktorých spája láska ku klubu ako vo filme Green Street Hooligans. Ak bolo treba kričať antisemitské heslá, aby som bol jej súčasťou, tak som kričal antisemitské heslá. Ak bolo treba fajčiť, tak som fajčil. A už som vedel, že ak by bolo treba pobiť sa, tak by som sa pobil.

Keďže som už na prvom zápase mal pocit, že som našiel priateľov, hneď som chcel ísť na ďalší. A keď som prišiel znova, vedel som, kde sa postaviť a čo robiť, aby som bol ako ostatní.

Na jednom zo zápasov som sa dal do reči s chalanom, volajme ho Španěl. Boli sme rovesníci a ako sa ukázalo, boli sme aj na podobnej vlne. Rovnako sme videli život, obaja sme na hokej dochádzali z dediny. Stali sme sa nerozlučnou dvojicou. Ak som bol niekde ja, bol tam aj Španěl. Ak niekde bol Španěl, bol som tam aj ja.

„Vyzeráš, že si hneď zapadol,“ povedal Španěl slová, ktoré som tak túžil počuť. Španěl stál na južnej tribúne o rad vyššie ako ja prevesený cez červené zábradlie. Hneď ma zavolať hrať futbal na Ultras Martin Cup. Povedal, že tam budú aj chalani, s ktorými majú družbu – slovanisti, Brňáci a Čadčania.

Samozrejme, že som išiel, veď som futbal roky hrával. Turnaj sa konal na moje 17. narodeniny na strojárskom učilišti v Martine. Chalani narazili sud s pivom, od rána sa k tomu pilo tvrdé. Takéto niečo som vtedy vnímal ako skvelú akciu.

Bol to trochu iný futbal, na aký som bol zvyknutý, kým som bol brankárom v organizovanom klube. V najvyššej lige starších žiakov nebolo bežné, že sa zápas na pár minút prerušil, aby sa súperil len tak zo srandy pobili. Bola to čistá „dementóza“, veď taký názov mal aj náš tím – Dement Boys.

Prečo sme sa bili? Len tak. Keď niekto prehrával 0:5, a už vedel, že zápas neotočí, tak jeden z hráčov chytil loptu do rúk alebo odkopol lampu. Alebo viacerí chytili

lavičku a hodili ju do súpera. Potom na seba naskákali a akože sa pobili, každý však vedel, že je to zo srandy.

Samozrejme, pri týchto kamarátskych bitkách sa stali aj nehody, jeden z mojich kamošov si raz na inom turnaji zlomil nohu. Bolo deväť hodín ráno, prvá rozo-hrávka turnaja. On si povedal, že to treba trochu okoreníť, tak loptu odkopol preč a skopol súpera. Tímy na seba naskákali. Celý zvyšok turnaja popíjal s dlahou na nohe. Keď sa vrátil z urgentu, bol chvíľu hrdinom dňa. Ten chalan je dnes renomovaný finančný stratég.

Turnaj sa pre mňa skončil veľkým úspechom. Prejavil som svoje gény zabávača a k tomu som aj výborne hral. Môj tím zložený z mladých členov skupiny celý turnaj vyhral, porážali sme aj ultrasákov, ktorí stáli na čele skupiny. Mladí ukázali, že sú pripravení prebrať iniciatívu.

Po turnaji som sa cítil super. Definitívne som vedel, že som našiel partiu, v ktorej môžem stúpať hore a získavať uznanie. Testosterónom to v nej kypelo a ja som ho bol takisto plný. Nebol čas zamýšľať sa, či je za tým všetkým vôbec nejaká myšlienka, či majú naozaj kamoši pravdu, keď namiesto holokaust hovoria švin-delkaust. Skrátka, bolo to vtipné. Rovnako ako porno-fašizmus – keď sme sa vyzliekali a popritom hajlovali.

Hviezdou turnaja som sa stal, keď som bol v skupine ešte len pár mesiacov a v hierarchii ma to naozaj vystrelilo. Keď jeden zo starších ultras písal report, postavil ma na piedestál. Napísal ho do občasnika Dement News, ktorý naozaj vychádzal občas – možno len

dva-trikrát za obdobie, kým som bol v skupine. Dement News bol ako predchodca Instagramu, kde sa podobné reporty píšu dnes. Na priestore občasnika sa vtipným jazykom zhrnulo, čo naša skupina robila, ako sme sa ožrali v meste a kde sme sa pobili. Bol to opis života skinheadov určený pre skinheadov. Neskôr sme reporty písali už aj na verejný web hooligans.cz, kde sú niektoré doteraz.

Oči som mal dokorán otvorené a pozorne som sledoval, kto sú tí, ku ktorým skupina vzhliada. Boli to štyria chalani, ktorí všetko robili spolu. Spolu chodili poza školu a hrali sa na playstation. Štvalo ma, že s nimi nemôžem blicovať, keďže oni boli Martinčania a ja som býval až v Diviakoch.

Mohol som však s nimi tráviť popoludnia. Chalani si prerobili opustený dom, ktorý patrilo rodine jedného z nich, na svoje tréningové centrum. Bolo to v Turčianskych Kľačanoch, kde bývala aj moja frajerka Monika.

Volali sme to Signal Gym a až neskôr mi doplo, že to je jeden z mnohých nenápadných odkazov na nacistickú symboliku. Sieg Heil viete vysloviť aj ako Signal. Ďalším typickým odkazom populárnym medzi pravocými ultras sú oslavy menín či narodenín ich „spoločného kamoša Adolfa“ alebo skandovanie v 88. minúte futbalového zápasu. Osmičky symbolizujú písmeno H, ktoré je ôsme v abecede. A HH predstavuje Heil Hitler.

Starý dom Signal Gymu chalani vyzdobili niekoľkými šálmi vo farbách našich obľúbených futbalových a hokejových klubov. Využívali sme ho aj ako sklad na pyrotechniku, kukly, šály či klubové mikiny a tričká.